

JAVNE NABAVKE U BOSNI I HERCEGOVINI

Advokatska firma „SAJIĆ“ o.d. Banja Luka
Knežopoljska br. 10, Banja Luka, BiH

tel: +387 51 227 620

fax: +387 51 227 623

mail: info@afsajic.com

www.advokatskafirmasajic.com

Advokatska firma „Sajić“ o.d. Banja Luka, pored usluga koje predstavljaju njenu osnovnu djelatnost, otpočela je i sa izdavanjem brošura i publikacija za potrebe klijenata i poslovnih saradnika. Brošure se odnose na oblasti prava koje su trenutno najaktuelnije, kako domaćim kompanijama, tako i potencijalnim stranim investitorima.

Ovu publikaciju pod nazivom „**JAVNE NABAVKE U BOSNI I HERCEGOVINI**“ pripremile su Tijana Kondić i Milica Karadža.

JAVNE NABAVKE U BOSNI I HERCEGOVINI

Regulisanje javnih nabavki na državnom nivou postavlja se kao jedan od ključnih uslova za buduće priključenje BiH Evropskoj uniji.

Sistem javnih nabavki, organizovan u skladu sa standardima Evropske unije, trebao bi ubrzati borbu ka razvoju konkurencije i borbu protiv korupcije kako bi BiH na evropskom i svjetskom tržištu ostvarivala potreban ekonomski rast.

Ciljevi koji se žele postići primjenom propisa o javnim nabavkama su prije svega: dobijanje najbolje vrijednosti za javni novac, stvaranje stvarne tržišne konkurencije, otvaranje tržišta, jednak tretman pod istim uslovima za privredne subjekte u tržišnoj privredi.

Naravno, ostvarivanje ovih ciljeva doprinosi privrednoj sigurnosti, zaštiti okoline, promociji domaće proizvodnje i zapošljavanja, regionalnom razvoju, socijalnoj pravednosti itd.

Parlamentarna skupština BiH je na 64. sjednici Predstavničkog doma, održanoj dana 13. marta 2014.godine i na 37. Sjednici Doma naroda, održanoj 29. aprila 2014. godine, donijela novi Zakon o javnim nabavkama (u daljem tekstu ZJN), objavljen u Službenom glasniku BiH br. 39 od 19. maja 2014.godine.

Navedeni zakon je stupio na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku BiH, a primjenjivaće se istekom šest mjeseci od dana stupanja na snagu (novembar 2014.godine.)

Novim Zakonom o javnim nabavkama usvojene su određene izmjene i specifičnosti u odnosu na dosadašnji Zakon o javnim nabavkama, a usvajanje ovog zakona je pozdravljeno budući da sadrži određena rješenja koja su usklađena sa direktivama Evropske unije.

VRSTE POSTUPAKA

Novim Zakonom o javnim nabavkama predviđeno je postojanje sljedećih vrsta postupaka javne nabavke:

- o *Otvoreni postupak*
- o *Ograničeni postupak*
- o *Pregovarački postupak sa objavom obavještenja*
- o *Pregovarački postupak bez objave obavještenja*
- o *Takmičarski dijalog*
- o *Konkurs za izradu idejnog rješenja*

Kao osnovni redovni postupci prilikom zaključenja ugovora o javnoj nabavci propisani su otvoreni i ograničeni postupak, dok se ostali postupci primjenjuju kao izuzetak kada su ispunjeni uslovi propisani Zakonom o javnim nabavkama.

OTVORENI POSTUPAK provodi ugovorni organ na način da pripremi tendersku dokumentaciju, objavi obavještenje o nabavci i tendersku dokumentaciju stavi na raspolaganje potencijalnim dobavljačima. Ugovorni organ će potom provesti javno otvaranje blagovremeno prikupljenih ponuda i provjeriti kvalifikacije ponuđača prema uslovima učešća u tenderskoj dokumentaciji i ocijeniti ponude prema kriterijima za dodjelu ugovora, nakon čega obavještava ponuđače o ishodu postupka javne nabavke.

Najuspješnijem ugovaraču u otvorenom postupku ugovorni organ će ponuditi ugovor, objaviti obavještenje i dostaviti izvještaj Agenciji za javne nabavke.

OGRANIČENI POSTUPAK se razlikuje u odnosu na otvoreni postupak u tome što se tenderska dokumentacija priprema i dostavlja u dva dijela, i to:

- a) u fazi pretkvalifikacije i
- b) u fazi poziva za dostavljanje ponuda koji obavezno sadrži i kriterije za dodjelu ugovora.

Ugovorni organ objavljuje obavještenje o nabavci, kojim poziva sve zainteresovane kandidate da zatraže dokumentaciju za fazu pretkvalifikacije, koja će se potom ustupiti ili učiniti dostupnom kandidatima. Nakon provjere kvalifikacija kandidata, tenderska dokumentacija će se, s pozivom za dostavljanje ponuda, istovremeno dostaviti svim kvalifikovanim kandidatima, dok će kandidati koji se nisu kvalifikovali biti o tome obaviješteni. Dalji tok postupka se ne razlikuje u odnosu na otvoreni postupak.

PREGOVARAČKI POSTUPAK SA OBJAVOM OBAVJEŠTENJA O NABAVCI je specifičan po tome što je ugovorni organ dužan objaviti obavještenje o nabavci i kandidatima ustupiti pretkvalifikacionu dokumentaciju, a nakon izvršene provjere kvalifikacija kandidata o rezultatima kvalifikacija obavijestiti učesnike u postupku. Istovremeno će uputiti poziv izabranim kandidatima da učestvuju u pregovorima o svim relevantnim aspektima ugovora, te svim kandidatima (ponuđačima) postaviti iste zahtjeve i dati iste informacije. Ugovorni organ sa svakim kandidatom pregovara posebno, o čemu je dužan voditi zapisnik koji potpisuju obje strane nakon okončanih pregovora, a sve informacije od strane kandidata u pogledu predmeta ugovora smatraju se povjerljivim, ukoliko ne postoji saglasnost tog kandidata da se trećim licima učine dostupnim. Nakon rezultata obavljenih pregovora ugovorni organ će dostaviti tendersku dokumentaciju za konačnu ponudu i pozivati ponuđače da podnesu svoje konačne ponude.

PREGOVARAČKI POSTUPAK BEZ OBAVJEŠTENJA O NABAVCI će se sprovesti ukoliko su ispunjeni uslovi propisani članovima od 21. do 24. Zakona o javnim nabavkama, uz mogućnost vođenja pregovaračkog postupka sa samo jednim ponuđačem. Uslovi za kvalifikaciju moraju se unaprijed utvrditi, a nakon provjere kvalifikacija kandidata u daljnjem toku postupka mogu učestvovati samo kvalifikovani kandidati. Ugovorni organ s tim u vezi nije dužan da traži dokumentaciju koja se odnosi na provjeru lične sposobnosti kandidata kada je riječ o zaključivanju ugovora iz razloga krajnje hitnosti iz člana 21. stav 1. tačka d) i razlozima ponude pod izuzetno povoljnim uslovima iz člana 22. stav 1. tačka d). Zapisnik o ishodu

kvalifikacija kandidata, u koji se unose sve bitne činjenice, dostavlja se onim kandidatima koji se nisu kvalifikovali.

Informacije o pregovaračkom postupku bez objave obavještenja o nabavci koji namjerava provoditi, ugovorni organ će objaviti tako što će na svojoj internetskoj stranici tendersku dokumentaciju učiniti dostupnom za sve zainteresovane kandidate/ponuđače. Dostavljanje početnih ponuda od strane kvalifikovanih kandidata je osnov za pregovaranje, a ugovorni organ je dužan da vodi zapisnike o pregovorima sa svakim ponuđačem, koji obje strane potpisuju nakon pregovora. Konačnu ponudu mogu dostaviti samo jedan ili više pozvanih ponuđača u kom slučaju je ugovorni organ dužan izvršiti javno otvaranje konačnih ponuda. Ugovorni organ može nakon izbora ponude objaviti dobrovoljno ex ante obavještenje o transparentnosti u kojem obrazlaže ispunjenje uslova utvrđenih ovim zakonom koji opravdavaju primjenu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja i izražava svoju namjeru o zaključenju ugovora s najuspješnijim ponuđačem. Ako objavi dobrovoljno ex ante obavještenje o transparentnosti, ugovorni organ ne može potpisati ugovor o javnoj nabavci u roku 15 dana od dana objavljivanja obavještenja. Po okončanju postupka ugovorni organ je dužan zaključiti ugovor s najuspješnijim ponuđačem ili poništiti postupak javne nabavke, objaviti obavještenje o ishodu postupka i dostaviti izvještaj Agenciji, a po zahtjevu Agencije i detaljno obrazloženje.

Kada je riječ o pregovaračkom postupku, sa ili bez obavještenja, zakonom su predviđeni uslovi za njegovu primjenu, kao i posebni uslovi zavisno od toga da li je predmet javne nabavke roba, usluge ili radovi.

Tako kod pregovaračkog postupka sa objavom obavještenja:

- ugovor o nabavci robe, usluga ili radova može se dodijeliti ako u otvorenom ili ograničenom postupku ili postupku takmičarskog dijaloga ponude ne ispunjavaju uslove kvalifikacije a uslovi za dodjelu ugovora nisu bitno izmijenjeni, odnosno kada zbog prirode predmeta javne nabavke ili rizika u izvršavanju predmeta nabavke nije moguće prethodno određivanje ukupne cijene,
- ugovor o nabavci usluga može se zaključiti ako su predmet nabavke intelektualne usluge,

- ugovor o nabavci radova može se zaključiti ako su predmet nabavke radovi koji se izvode isključivo u istraživačke, testne ili razvojne svrhe.

Pregovarački postupak bez objave obavještenja može se sprovesti izuzetno, kada:

- nijedna prihvatljiva ponuda nije dostavljena i otvorenom ili ograničenom postupku, a uslovi ugovora nisu bitno promijenjeni u odnosu na prethodni postupak,
- nijedan zahtjev nije dostavljen u ograničenom postupku ili nijedan kvalifikovan kandidat nije zatražio učešće, a uslovi ugovora nisu bitno promijenjeni u odnosu na uslove iz prethodnog postupka
- iz suštinskih, dokazivih tehničkih ili umjetničkih razloga koji se odnose na zaštitu ekskluzivnih prava zbog čega se ugovor može dodijeliti samo određenom dobavljaču
- postojanje razloga krajnje hitnosti prouzrokovane događajima nepredvidivim za ugovorni organ.

Posebni uslovi za primjenu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja za nabavku robe, odnosno usluga ili radova propisani su članovima 22., 23. i 24. Zakona o javnim nabavkama.

Posebni uslovi za primjenu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja za nabavku robe predviđeni su u sljedećim slučajevima:

- kada je roba koja se nabavlja proizvedena isključivo u svrhe istraživanja, eksperimentisanja, proučavanja ili razvoja;
- za dodatne isporuke od dobavljača iz osnovnog ugovora, bilo kao djelimična zamjena ili kao proširenje postojećih isporuka ili ugradnje, ako bi promjena dobavljača dovela do značajnih tehničkih poteškoća u funkcionisanju i održavanju, pod uslovom da vrijeme trajanja osnovnog ugovora kao i ugovora koji se ponavljaju ne smije biti duže od jedne godine i ne može preći 10% od vrijednosti osnovnog ugovora;
- za robe koje se prodaju i kupuju na berzanskom tržištu
- za robe pod izuzetno povoljnim uslovima kada se nabavljaju ili od privrednog subjekta koji je u postupku likvidacije ili od stečajnog povjerioca ili stečajnog upravnika u postupku stečaja ili od

povjerioca po osnovu poslovnog aranžmana ili u sličnim postupcima.

Posebni uslovi za primjenu pregovaračkog postupka bez objave obavještenja za nabavku usluga odnosno radova:

- u slučaju ugovora o javnoj nabavci usluga, kada postupak dodjele ugovora slijedi nakon postupka konkursa za izradu idejnog rješenja;
- za dodatne usluge odnosno radove koje su usljed nepredviđenih okolnosti postale neophodni ne mogu se tehnički ili ekonomski odvojiti od osnovnog ugovora bez većih nepogodnosti za ugovorni organ, s tim da ukupna vrijednost ugovora dodijeljenih za dodatne usluge ne može preći 30% od vrijednosti osnovnog ugovora, odnosno ne može biti veća 20% od vrijednosti osnovnog ugovora kada je u pitanju ugovor o javnoj nabavci radova;
- za nove usluge odnosno radove koje predstavljaju ponavljanje sličnih usluga odnosno radova povjerenih dobavljaču kojem je ugovorni organ dodijelio raniji ugovor, uz uslov da su takve usluge odnosno radovi u skladu sa osnovnim projektom za koji je bio dodijeljen osnovni ugovor, nakon provedenog otvorenog ili ograničenog postupka, a može se primijeniti samo u periodu od tri godine od dana zaključivanja osnovnog ugovora.

TAKMIČARSKI DIJALOG predstavlja novinu u Zakonu o javnim nabavkama i podrazumijeva vođenje dijaloga s kandidatima u kojem može raspraviti sve aspekte ugovora o javnoj nabavci, a s ciljem pronalaženja jednog ili više rješenja koja odgovaraju potrebama i zahtjevima ugovornog organa. Ovaj postupak je dopušten ako je riječ o naročito složenom predmetu nabavke na što ukazuju tehničke specifikacije (opisi predmeta nabavke), pravni, finansijski uslovi ugovora, te ako zaključivanje ugovora nije moguće putem otvorenog ili ograničenog postupka javne nabavke. Odluka se donosi isključivo primjenom kriterijuma ekonomski najpovoljnije ponude.

Ugovorni organ obavezan je u pozivu za dostavljanje ponuda putem takmičarskog dijaloga i/ili u opisnoj dokumentaciji navesti svoje potrebe i

zahtjeve u vezi s predmetnom nabavkom, a kandidatima koji su blagovremeno dostavili zahtjeve za učešće i dokazali svoju sposobnost, dostavlja se poziv za učešće kao ponuđaču u postupku takmičarskog dijaloga. Kandidatima koji neće učestvovati u takmičarskom dijalogu ugovorni organ dostavlja odluku o nedopustivosti učešća, najkasnije sedam dana od dana donošenja. Poziv za učešće u takmičarskom dijalogu mora sadržati podatke o objavi na osnovu koje se upućuje poziv za učešće u takmičarskom dijalogu, dodatnim dokumentima koje treba predati, redoslijedu značaja kriterija za dodjelu ugovora, kao i datumu i mjestu početka faze dijaloga, te o jeziku takmičarskog dijaloga. Uz poziv mora biti priložena opisna dokumentacija i moguća dodatna dokumentacija ili poziv treba da sadrži obavještenje da se opisna dokumentacija stavlja na raspolaganje elektronskim putem.

Ugovorni organ može nastaviti dijalog sve dok ne pronađe rješenje ili rješenja najprimjerenija za ispunjavanje njegovih potreba i zahtjeva, a na kraju faze dijaloga mora postojati još toliko rješenja da je osigurano tržišno takmičenje. Nakon završetka dijaloga ugovorni organ će pozvati kandidata ili kandidate na predaju konačne ponude. Zakon predviđa mogućnost da ponuđač svoju ponudu objasni, precizira i dopuni ako se time ne mijenjaju osnovni elementi ponude.

Ugovorni organ u objavi mora navesti broj kandidata kojima će se dostaviti poziv za učešće u takmičarskom dijalogu, s tim da taj broj ne smije biti manji od tri, a ukoliko utvrdi da je broj sposobnih kandidata veći od objavljenog broja kandidata kojima će biti upućen poziv za učešće u takmičarskom dijalogu, može ih pozvati sve ili između sposobnih kandidata odabrati najbolje kandidate, u skladu s brojem i pravilima navedenim u objavi. U slučaju da je broj sposobnih kandidata manji od objavljenog ugovorni organ može nastaviti sa pozivanjem jednog ili više sposobnih kandidata. Razlozi za izbor moraju biti navedeni u zapisniku, a u nedostatku sposobnih kandidata ugovorni organ mora poništiti postupak.

OKVIRNI SPORAZUM se može zaključiti nakon provedenog otvorenog, ograničenog, pregovaračkog postupka s objavom obavještenja i konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda. Izuzetno, okvirni sporazum može se zaključiti i nakon pregovaračkog postupka bez objave

obavještenja nakon poništenog otvorenog ili ograničenog postupka zbog toga što nije zaprimljena nijedna ili nijedna prihvatljiva ponuda. Jedan ili više ponuđača s kojima će biti zaključen okvirni sporazum biraju se u skladu s kriterijima za dodjelu utvrđenim u članu 64. Zakona o javnim nabavkama.

Nakon zaključenja okvirnog sporazuma, njegove odredbe se ne mogu mijenjati, a trajanje okvirnog sporazuma ne može biti duže od četiri godine, osim ako postoje opravdani razlozi, posebno u vezi s predmetom nabavke okvirnog sporazuma. Okvirni sporazum zaključuje se s više ponuđača za isti predmet nabavke, s tim da njihov broj ne može biti manji od tri, pod uslovom da postoji dovoljan broj ponuđača. Okvirni sporazum se može zaključiti i s dva ponuđača u slučaju ponavljanja postupka zbog nedovoljnog broja primljenih ponuda.

Kada se ugovor zaključuje sa ponuđačima sa kojima je zaključen okvirni sporazum, može se dodijeliti na osnovu uslova predviđenih u okvirnom sporazumu i to najpovoljnijem ponuđaču. Ukoliko uslovi za dodjelu ugovora nisu utvršeni okvirnim sporazumom ugovorni organ će se pismeno obratiti svakom ponuđaču da dostave ponude na osnovu preciznije definisanih uslova iz okvirnog sporazuma određujući pri tom rok za podnošenje ponuda. Sadržaj dostavljenih ponud aostaje tajan do javnog otvaranja ponuda, a zapisnik sa otvaranja ponuda dostavlja svim ponuđačima i ugovor dodjeljuje najpovoljnije ponuđaču.

KONKURS ZA IZRADU IDEJNOG RJEŠENJA provodi se kako bi ugovorni organ izabrao učesnika ili učesnike koji su ponudili najbolje idejno rješenje i to na osnovu konkursne dokumentacije koja obavezno sadrži podatke o:

- o predmetu konkursa-opisu projekta,
- o kriterijumima za ocjenjivanje prema redoslijedu njihovog značaja,
- o rokovima,
- o broju pobjednika konkursa (jedan ili više),
- o pravu primjene i korištenja konkursnih radova,
- o novčanim nagradama, ako se dodjeljuju,
- o vraćanju dokumentacije,

O načinu rada konkursne komisije.

Na konkurs za izradu idejnog rješenja mogu se prijaviti sva zainteresovana pravna i fizička lica, a ugovorni organ se može odlučiti na provođenje pretkvalifikacionog izbora kandidata koje će pozvati da dostave svoja idejna rješenja, uz nediskriminatorske kvalifikacione uslove navodi u tenderskoj dokumentaciji, a kojima se osigurava stvarna konkurencija.

Postupak provodi konkursna komisija koja potom donosi odluku o izboru jednog ili više najpovoljnijih rješenja. Konkursnu komisiju imenuje ugovorni organ, a u njen sastav ulaze isključivo fizička lica priznate stručne reputacije, s tim da članovi komisije ne mogu biti lica čiji privatni interes utiče ili može uticati na nepristrasnost njihovog rada u komisiji. Ako se od učesnika konkursa zahtijeva određena profesionalna kvalifikacija, većina članova konkursne komisije mora imati istu ili jednako vrijednu kvalifikaciju. Sadržaj prispjelih radova, koji se predaju anonimno, povjerljiv je do isteka roka za njihovu dostavu, nakon čega će komisija u skladu s kriterijima za ocjenjivanje utvrđenim u konkursnoj dokumentaciji (koji ne moraju nužno podrazumijevati najnižu cijenu ili ekonomski najpovoljnije rješenje) ocjeniti pristigle ponude i donijeti odluku o izboru jednog ili više najpovoljnijih rješenja. Navedenu odluku komisija donosi u izvještaju o postupku koji potpisuju svi njeni članovi i koji po okončanju postupka dostavlja ugovornom organu na daljnje postupanje.

Obavještenje o nabavci ima cilj da svim zainteresovanim subjektima pruži dovoljno informacija u skladu sa bitnim elementima iz tenderske dokumentacije, kako bi mogli ocijeniti da li postoji njihov interes za učešće u postupku javne nabavke. Uz obavještenje o nabavci objavljuje se i kratak sažetak na engleskom jeziku koji sadrži minimum podataka iz ovog obavještenja. Sva obavještenja u toku postupka javne nabavke, uključujući i sažetak na engleskom jeziku (obavezan u slučaju vrijednosti nabavke iz člana 14. stav 5.) i prethodno informacijsko obavještenje, ugovorni organ objavljuje na portalu javnih nabavki, a u „Službenom glasniku BiH” objavljuje se sažetak svih obavještenja, uz mogućnost objave i u drugim publikacijama.

Prethodno informacijsko obavještenje objavljuje se na početku kalendarske godine ili odmah nakon donošenja odluke o planiranima

javnim nabavkama, sa ciljem da objavi ukupnu procijenjenu vrijednost ugovora ili okvirnih sporazuma po grupama proizvoda koje ugovorni organ namjerava dodijeliti u sljedećih 12 mjeseci, odnosno bitna obilježja ugovora ili okvirnih sporazuma koje ugovorni organ namjerava dodijeliti kod javne nabavke radova.

ROKOVI

Rokove za prijem ponude u skladu sa zakonom utvrđuje ugovorni organ vodeći pri tome računa o složenosti predmeta i vremenu potrebnom za pripremu zahtjeva za učešće.

Redovni rokovi propisani su članom 40. ZJN-a, a zavisno od vrste postupaka i vrijednosnog razreda određeno je i trajanje roka:

- za vrijednosni razred iz člana 14. st. 2. i 3. Zakona minimalni rok u otvorenom postupku za prijem ponuda je 45 dana od dana slanja na objavu obavještenja o nabavci na portal javnih nabavki, dok je u slučaju ograničenog postupka, pregovaračkog postupka s objavom obavještenja o nabavci i takmičarskog dijaloga minimalni rok za prijem zahtjeva za učešće 30 dana od dana slanja na objavu obavještenja na portal javnih nabavki, odnosno u slučaju ograničenog postupka, minimalni rok za prijem ponuda je 35 dana od dana upućivanja poziva kvalificiranim kandidatima za dostavu ponuda
- za vrijednosni razred iz člana 14. stav (4) ovog zakona, u otvorenom postupku nabavke rok za prijem ponuda ne može biti kraći od 20 dana od dana slanja na objavu obavještenja o nabavci na portal javnih nabavki, to jest u ograničenom postupku, pregovaračkom postupku s objavom obavještenja i takmičarskom dijalogu rok za prijem zahtjeva za učešće ne može biti kraći od 15 dana od dana slanja na objavu obavještenja o nabavci na portal javnih nabavki, a rok za prijem ponuda u ograničenom postupku ne može biti kraći od 15 dana od dana upućivanja zahtjeva za dostavu ponuda.

Zakon predviđa mogućnost **skraćivanja redovnih rokova** pod uslovom da su u prethodnom informacijskom obavještenju bile sadržane sve informacije koje treba da budu sadržane u obavještenju o nabavci, i da je

isto poslano na objavljivanje najmanje 52 dana, ali najviše 12 mjeseci prije dana slanja obavještenja o nabavci na portal javnih nabavki. Tako rokovi mogu biti skraćeni za 5 dana ako ugovorni organ omogući neograničen i direktan pristup tenderskoj dokumentaciji i drugim dodatnim dokumentima putem elektronskim putem, bez naknade, i to od dana objave obavještenja na portalu javnih nabavki, što je detaljnije propisano članom 41. Zakona o javnim nabavkama. Potrebno je napomenuti da je predviđena i shodna primjena Zakona o upravnom postupku u pogledu rokova koji nisu posebno definisani Zakonom o javnim nabavkama.

PROVOĐENJE POSTUPA JAVNE NABAVKE

Kvalifikacija kandidata i ponuđača

Ugovorni organ će u tenderskoj dokumentaciji definisati uslove za kvalifikaciju kandidata ili ponuđača i pri tom zahtjevati samo one dokaze koji su neophodni da bi se utvrdilo da zadovoljavaju postavljene uslove koji moraju biti jasni, precizni i bez ograničavanja konkurencije.

Navedeni uslovi tiču se sljedećih zahtjeva u pogledu:

- **lične sposobnosti** (član 45.)- neosuđivanost za određena krivična djela (učestće u kriminalnoj organizaciji, korupcija, prevara ili pranje novca), da ponuđač to jest kandidat nije pod stečajem niti je predmet stečajnog postupka ili postupka likvidacije, odnosno da nije u postupku obustavljanja poslovne djelatnosti, da su izmirene dospjele obaveze koje se odnose na doprinose za penziono i invalidsko osiguranje i zdravstveno osiguranje i dospjele obaveze u vezi s plaćanjem direktnih i indirektnih poreza.
- **sposobnosti obavljanja profesionalne djelatnosti** (član 46.) - ovlaštenje za obavljanje profesionalne djelatnosti koja je u vezi s predmetom nabavke.
- **ekonomske i finansijske sposobnosti** (član 47.) - ponuđač odnosno kandidat će ovu sposobnost dokazivati odgovarajućim dokumentom koji izdaje banka ili druga finansijska institucija, poslovnim bilansima ili izvodima iz poslovnih bilansa, za period ne duži od tri posljednje finansijske godine ili od datuma registracije,

zatim izjavom o ukupnom prometu kandidata/ponuđača kao i o prometu u segmentu poslovanja koji je predmet ugovora kad aje to potrebno

- **tehničke i profesionalne sposobnosti** (član 48.) – dokazuje se dostavljenjem spiska izvršenih ugovora uz potvrdu koju daje druga ugovorna strana o njihovoj realizaciji, a ukoliko je potrebno i reference i sertifikate izdate od strane određenih nezavisnih tijela kojima se potvrđuje da kandidat/ponuđač zadovoljava određene standarde osiguranja kvaliteta. Navedeno predstavlja opšte uslove, dok se zavisno od predmeta ugovora mogu zahtijevati posebni uslovi u pogledu obrazovne i profesionalne kvalifikacije pružaoca usluga i/ili kvalifikacije njegovog rukovodećeg osoblja, angažovanog tehničkog osoblja ili tehničkih organa, tehničke opremljenosti i osposobljenosti, mjera za upravljanje zaštitom okoline i mjera energetske efikasnosti, sve takođe u zavisnosti da li se radi o javnoj nabavci roba, usluga ili radova (regulisano članovima 49., 50. i 51. Zakona o javnim nabavkama)

TENDERSKA DOKUMENTACIJA

Dužnost ugovornog organa jeste da tendersku dokumentaciju pripremi u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima kao i sa standardnim modelima tenderske dokumentacije koji propisuje Agencija za javne nabavke, u kojoj će dati potpune informacije o uslovima ugovora i postupku dodjele ugovora. Pri tome je dozvoljena mogućnost izmjene i dopune tenderske dokumentacije ali najkasnije 5 dana prije isteka roka za prijem zahtjeva za učešće ili ponuda, te s tim u vezi ugovorni organ može produžiti rok za dostavljanje istih ali rok ne može biti kraći od sedam dana.

Tenderska dokumentacija minimalno sadrži sljedeće informacije:

- podatke o ugovornom organu, kontakt osobu za informacije ili pojašnjenje
- postupak dodjele ugovora i da li je predviđeno zaključivanje okvirnog sporazuma

- opis robe, usluga ili radova, te navođenje oznake i naziva iz JRJN-a
- specifikacije predmeta ugovora
- mogućnosti podnošenja ponuda po lotovima
- rokove za izvršenje ugovora
- navođenje mogućnosti za podnošenje alternativnih ponuda i minimalne zahtjeve koji moraju biti ispunjeni u slučaju alternativnih ponuda
- uslove za kvalifikaciju kandidata, odnosno ponuđača, kao i dokaze na osnovu kojih se vrši ocjena
- kriterij za dodjelu ugovora
- period važenja ponuda
- garanciju za ozbiljnost ponude, garanciju za dobro izvršenje posla i svako drugo traženo osiguranje za privremena plaćanja
- mjesto, datum i vrijeme za prijem zahtjeva za učešće, odnosno ponuda
- mjesto, datum i vrijeme otvaranja ponuda
- informaciju o kalkulaciji cijene, ako je primjenjivo
- zahtjev u pogledu upotrebe jezika
- nacrt ugovora ili osnovne elemente ugovora.

Pitanja koja se odnose na tehničku specifikaciju detaljno su razrađena članom 54. Zakona o javnim nabavkama.

Ukoliko je potrebno zainteresovani učesnici mogu u pisanoj formi tražiti pojašnjenje tenderske dokumentacije, najkasnije deset dana prije isteka roka za podnošenje zahtjeva za učešće ili ponuda, a ugovorni organ dužan je odgovoriti u pisanoj formi svim kandidatima koji su otkupili tendersku dokumentaciju u roku od tri a najkasnije pet dana prije isteka roka za podnošenje zahtjeva za učešće ili ponuda.

Zavisno od toga da li odgovor ugovornog organa dovodi do izmjena tenderske dokumentacije, rok za dostavljanje zahtjeva za učešće i dostavljanje ponuda može se produžiti najmanje za sedam dana, pogotovo ako je ponude mogu pripremiti tek nakon posjete mjestu izvođenja radova ili usluga kako bi se svi ponuđači upoznali sa informacijama koje su neophodne za pripremu ponuda.

PRIPREMA PONUDE

Prilikom pripreme ponude kandidati/ponuđači su dužni da se pridržavaju zahtjeva i uslova iz tenderske dokumentacije, a svoju ponudu mogu dopuniti ili izmijeniti u naznačenom roku, s tim da ukoliko izmjene ili dopune utiču na cijenu ponude, nova cijena mora obavezno biti navedena. U slučaju povlačenja ponude, prije isteka roka za dostavu ponuda, ponuđač može pismeno zahtijevati povrat svoje neotvorene ponude.

Obavezni elementi ponude su:

- podatke o ponuđaču (ime i sjedište),
- dokaz o garanciji,
- cijenu sa svim elementima koji je čine, kao i potrebnim objašnjenjima,
- dokaze o kvalifikovanosti ponuđača prema zahtjevima iz tenderske dokumentaciju,
- navode da je riječ o alternativnoj ponudi, ako je dozvoljena,
- datum ponude,
- potpis podnosioca ponude ili ovlaštenog lica na osnovu priložene punomoći,
- ponuda mora biti ovjerena pečatom podnosioca ponude,
- popis dokumentacije priložene uz ponudu.

Ponuda mora biti čvrsto uvezana i sve stranice ponude numerisane, osim dokaza o garanciji i štampane literature, brošura, kataloga, ali sve te napomene u vezi pripreme ponude moraju biti navedene u tenderskoj dokumentaciju.

Alternativna ponuda jeste ona ponuda kojom ponuđač daje alternativni prijedlog za predmet javne nabavke, a ugovorni organ je obavezan u tenderskoj dokumentaciji naznačiti da li odobrava alternativnu ponudu, u suprotnom nije dopuštena. I ova ponuda mora ispunjavati minimum zahtjeva iz tenderske dokumentacije.

Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji određuje period važenja ponude, koji ne može biti kraći od 30 dana, a ako ponuđač u ponudi ne

navede period njenog važenja, smatra se da ponuda važi za period naznačen u tenderskoj dokumentaciji i nikako ne može biti kraći. Ponuđač može uvažiti ili odbiti zahtjev ugovornog organa da produži period važenja ponude, te ako ne odgovori na pismeni zahtjev ugovornog organa u pogledu produženja perioda važenja ponude ili ne pristane produžiti rok važenja ponude ili ne osigura produženje garancije za ozbiljnost ponude, smatra se da je ponuđač odbio zahtjev ugovornog organa, te se njegova ponuda ne razmatra u daljnjem toku postupka, ali ne gubi pravo na povrat garancije za ozbiljnost ponude. Ukoliko ponuđač pristane na zahtjev za produženje dužan je osigurati produženje garancije za ozbiljnost ponude.

Vrste garancija za ponudu su:

- **garancija za ozbiljnost ponude** - u slučaju da ponuđač odustane od svoje ponude u roku važenja ponude; ova garancija se ne može zahtijevati od ponuđača ako je vrijednost nabavke manja od 100.000,00 KM, a ne može preći 1,5% procijenjene vrijednosti ugovora

- **garancija za uredno izvršenje ugovora** - u slučaju da ponuđač kojem je dodijeljen ugovor ne izvršava svoje obaveze iz ugovora ili ih neuredno izvršava; ova garancija se ne može zahtijevati u iznosu većem od 10% od vrijednosti ugovora.

Forme garancije za ozbiljnost ponude i izvršenje ugovora će se odrediti podzakonskim aktom koji donosi Agencija za javne nabavke.

Ukoliko ponudu dostavlja grupa kandidata u tenderskoj dokumentaciji će biti precizirano šta koji član grupe posebno dostavlja, s tim da ugovorni organ ne može tražiti da grupa osnuje novo pravno lice radi učešća u postupku javne nabavke, ali može zahtijevati postojanje određenog pravnog oblika radi izvršenja ugovora, što je definisano članom 62. Zakona o javnim nabavkama.

OTVARANJE PONUDE

Ponude se otvaraju na javnom otvaranju ponuda, neposredno nakon isteka roka za prijem ponude. Svi ponuđači koji su na vrijeme dostavili ponudu ili njihovi ovlašteni predstavnici imaju pravo prisustvovati postupku otvaranja ponuda.

Kopija zapisnika o otvaranju ponuda dostavlja se svim ponuđačima odmah ili najkasnije u roku od 3 dana od dana otvaranja ponude.

Ugovorni organ dodjeljuje ugovor na osnovu jednog od sljedećih kriterija:

- Ekonomski najpovoljnija ponuda (u tenderskoj dokumentaciji je dužan definisati podkriterije za ocjenu kao npr.: kvalitet predmeta nabavke, cijena, operativni troškovi, ekonomičnost, rok isporuke i sl.)
- Najniža cijena.

Ako ugovorni organ ocijeni da je ponuđena cijena neprirodno niska, pismeno će od ponuđača traziti da obrazloži ponuđenu cijenu, od čega će zavisiti i odluka ugovornog organa u pogledu takve ponude.

Ugovorni organ odbacuje zahtjev za učešće ili ponudu ako kandidat/ponuđač nije dostavio tražene dokaze ili su isti nepotpuni, odnosno ako ponuda nije u skladu za zahtjevima iz tenderske dokumentacije.

Postupak javne nabavke se može okončati:

- Zaključenjem ugovora o javnoj nabavci ili okvirnog sporazuma ili
- Poništavanjem postupka javne nabavke (*u slučaju da u određenom roku nije dostavljena nijedna ponuda ili nije dostavljen zahtjev za učešće u ograničenom postupku, u pregovaračkom postupku sa ili bez objave obavještenja ili u takmičarskom dijalogu; nije dostavljeno najmanje 3 ponude, ako je bilo predviđeno zaključivanje okvirnog sporazuma; nijedna od primljenih ponuda nije prihvatljiva; cijene svih prihvatljivih ponuda su veće od predviđenih sredstava za predmetnu nabavku*).

Odluku o izboru napovoljnijeg ponuđača ili odluku o poništenju postupka nabavke, ugovorni organ donosi u roku koji je određen u tenderskoj dokumentaciji kao rok važenja ponude, a najkasnije u roku od 7 dana od dana isteka važenja ponude. Odluka se dostavlja kandidatima/ponuđačima u roku od 3 dana, a najkasnije u roku od 7 dana od dana donošenja odluke, i to elektronskim sredstvom, putem pošte ili neposredno.

Ugovorni organ dostavlja izabranom ponuđaču prijedlog ugovora na potpis, i to nakon isteka roka od 15 dana od dana kada su svi pnuđači obaviješteni o izboru najpovoljnije ponude.

Ponuđač kojem je dodijeljen ugovor ne može sklapati podugovor bez prethodne pismene saglasnosti ugovornog organa.

U IV poglavlju Zakona nalaze se posebne odredbe za sektorske ugovorne organe koji obavljaju djelatnost u oblasti vodosnabdijevanja, energetike, prometa i poštanskih usluga, te sektorski ugovorni organ kada zaključuje ugovore za potrebe djelatnosti u navedenim oblastima.

Postupci javne nabavke za dodjelu ugovora male vrijednosti su:

- **Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda** (procijenjena vrijednost nabavke roba ili usluga manja od 50.000,00 KM, a nabavka radova manja od 80.000,00 KM).

Ugovorni organ upućuje zahtjev za dostavu ponude za nabavku robe, usluga ili radova najmanje trojici ponuđača i obavezno objavljuje dodatno obavještenje o nabavci na portalu javnih nabavki. Dovoljna je i jedna prihvatljiva ponuda za zaključenje ugovora i to najkasnije u roki od 10 dana od dana okončanja postupka javne nabavke.

- **Direktni sporazum** (nabavka robe, usluga ili radova čija je procijenjena vrijednost jednaka ili manja od 6.000,00 KM).

Ugovorni organ nakon ispitivanja tržišta traži pismeno prijedlog cijene ili ponude od jednog ili više ponuđača i pregovara ili prihvata tu cijenu.

PRAVNA ZAŠTITA

Institucije za praćenje primjena Zakona o javnim nabavkama su Agencija za javne nabavke BiH i Ured/Kancelarija za razmatranje žalbu BiH.

Sjedište Agencije je u Sarajevu i dvije filijale sa sjedištem u Banjaluci i Mostaru.

Nadležnosti Agencije su utvrđene članom 92. ZJN-a BiH.

URŽ je samostalna organizacija sa sjedištem u Sarajevu i dvije filijale sa sjedištem u Banjaluci i Mostaru (čiji je osnivanje još uvijek u toku).

URŽ sa sjedištem u Sarajevu biće nadležan za odlučivanje po žalbama za vrijednosti nabavke preko 800.000,00 KM, a filijale u Banjaluci i Mostaru za vrijednosti nabavke do 800.000,00 KM. Do osnivanja filijala, odluku po žalbi za sve postupke javnih nabavki donosi URŽ sa sjedištem u Sarajevu. Nadležnost filijale određuje se prema entitetskom sjedištu ugovornog organa.

Stranke u postupku pravne zaštite su: žalilac, ugovorni organ i odabrani ponuđač, a svojstvo strane mogu imati i drugi privredni subjekti koji imaju pravni interes u predmetnom postupku javne nabavke.

Žalba se izjavljuje ugovornom organu u najmanje 3 primjerka. Ugovorni organ je dužan u roku od 5 dana od dana zaprimanja žalbe utvrditi blagovremenost, dopuštenost i da li je izjavljena od strane ovlaštenog lica. Ako ugovorni organ utvrdi da je žalba neblagovremena, nedopuštena ili izjavljena od strane neovlaštenog lica, odbaciće je zaključkom, na koji žalilac može izjaviti žalbu URŽ u roku od 10 dana od dana prijema zaključka.

Ako je žalba blagovremena, dopuštena i izjavljena od ovlaštenog lica, ugovorni organ, može utvrditi da je ona djelimično ili u cijelosti osnovana i svojim rješenjem ispraviti radnju, preduzeti činjenje ili može postojeću odluku ili rješenje staviti van snage i zamijeniti je drugom odlukom ili rješenjem, ili poništiti postupak javne nabavke, te o tome obavijestiti učesnike u postupku javne nabavke u roku od pet dana od dana prijema žalbe. Protiv takvog rješenja ugovornog organa iz može se izjaviti žalba URŽ, putem ugovornog organa, u roku od pet dana od dana prijema rješenja. Ako ugovorni organ postupajući po žalbi utvrdi da je žalba blagovremena, dopuštena i izjavljena od ovlaštenog lica, ali je neosnovana, dužan je u roku od pet dana od datuma zaprimanja žalbu proslijediti URŽ-u, sa svojim izjašnjenjem na navode žalbe, kao i kompletnom dokumentacijom u vezi s postupkom protiv kojeg je izjavljena žalba.

Rokovi za izjavljivanje žalbe:

- najkasnije sedam dana prije isteka roka za podnošenje zahtjeva za učešće ili ponuda u odnosu na podatke iz objavlještenja;
- najkasnije 10 dana od dana preuzimanja tenderske dokumentaciju (žalba na zahtjeve iz TD)

- najkasnije 10 dana po prijemu zapisnika o otvaranju ponuda, u odnosu na radnje, postupanje, nečinjenja ili propuštanja u postupku otvaranja ponuda;
- najkasnije 10 dana po prijemu odluke kojom se odlučuje o pojedinačnom pravu iz javne nabavke u odnosu na postupak pregleda i ocjene sposobnosti, te postupak pregleda, ocjene i izbora najpovoljnijeg ponuđača;
- najkasnije 10 dana po isteku roka za donošenje odluke o pojedinačnim pravima iz javne nabavke u odnosu na postupak pregleda i ocjene sposobnosti, te postupak pregleda, ocjene i izbora najpovoljnijeg ponuđača.

Žalba se izjavljuje najkasnije 30 dana po saznanju da je ugovor zaključen bez provedenog postupka javne nabavke, a najkasnije u roku od jedne godine od dana zaključenja ugovora u tom postupku.

U slučaju dodjele ugovora u sklopu okvirnog sporazuma iz člana 32. stav (5) ZJN ili u okviru dinamičkog sistema kupovine iz člana 123. ovog zakona, žalba se izjavljuje najkasnije 30 dana ako ugovorni organ obavijesti ponuđače da je ugovor na osnovu okvirnog sporazuma ili dinamičkog sistema kupovine zaključen u odnosu na postupak dodjele ugovora u sklopu okvirnog sporazuma ili dinamičkog sistema kupovine.

U slučaju pregovaračkog postupka bez objave obavještenja i postupka dodjele ugovora o nabavci usluga iz Aneksa II. Dio B, žalba se izjavljuje najkasnije:

- 10 dana od dana objave dobrovoljnog ex ante obavještenja o transparentnosti, ako je ovo obavještenje objavljeno;
- 30 dana od dana objave obavještenja o dodjeli ugovora, ako dobrovoljno ex ante obavještenje o transparentnosti nije objavljeno.

U postupcima nabavke male vrijednosti žalba se izjavljuje u roku od pet dana od dana prijema odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača.

Žalilac koji je propustio izjaviti žalbu gubi pravo tražiti ispitivanje zakonitosti po istom osnovu, u kasnijoj fazi postupka.

SADRŽAJ ŽALBE

Žalba sadrži:

- ime ili naziv žalioca, prebivalište ili sjedište žalioca, ime zastupnika ili punomoćnika žalioca ako ga ima;
- naziv ugovornog organa protiv kojeg se podnosi žalba;
- broj i datum postupka javne nabavke i podatke o objavljivanju obavještenja o javnoj nabavci, ako je obavještenje objavljeno;
- broj i datum odluke o izboru ponude, poništenju postupka ili druge odluke ugovornog organa;
- druge podatke o radnji, propuštanju radnje ili postupcima ugovornog organa koji su predmet postupka ili o predmetu nabavke;
- opis činjeničnog stanja;
- opis povreda ovog zakona i podzakonskih akata i obrazloženje;
- prijedlog dokaza;
- dokaz o plaćenju administrativnoj taksi na žalbu;
- potpis žalioca ili potpis ovlaštenog lica odnosno punomoćnika (ako ga žalilac ima) i pečat (ako ga žalilac ima).

Žalilac izjavljuje žalbu URŽ-u putem ugovornog organa.

Naknada za žalbu propisana je članom 108. ZJN-a BiH.

Izjavljena žalba odgađa nastavak postupka javne nabavke, zaključenje i/ili izvršenje ugovora o javnoj nabavci ili okvirnog sporazuma do donošenja odluke URŽ-a.

ODLUČIVANJE PO ŽALBI

U postupku pravne zaštite URŽ može:

- obustaviti postupak po žalbi zbog odustajanja od žalbe;
- odbaciti žalbu zaključkom zbog nenadležnosti, nedopuštenosti, neurednosti, neblagovremenosti i zbog toga što je izjavljena od lica koje nema aktivnu legitimaciju;
- odbiti žalbu zbog neosnovanosti;
- poništiti odluku, postupak ili radnju u dijelu u kojem je povrijeđen zakon ili podzakonski akti;
- odlučiti o zahtjevu ugovornog organa za nastavak postupka javne nabavke;

- poništiti ugovor o javnoj nabavci ili okvirni sporazum u okolnostima iz stava (2) ovog člana.

URŽ će poništiti ugovor o javnoj nabavci ili okvirni sporazum ako je ugovorni organ:

- primijenio pregovarački postupak bez objavljivanja obavještenja ili je postupak dodjele ugovora o nabavci usluga iz Aneksa II. Dio B u suprotnosti s odredbama zakona;
- propustio objaviti obavještenje o nabavci na portalu javnih nabavki ako se to zahtijeva ovim zakonom;
- zaključio ugovor ili okvirni sporazum u suprotnosti s članom 98. zakona ako to sprečava URŽ da razmotri žalbu prije zaključenja ugovora ili okvirnog sporazuma;
- zaključio ugovor ili okvirni sporazum bez primjene postupka javne nabavke, osim u slučajevima kada to ovaj zakon dopušta.

URŽ o glavnoj stvari odlučuje rješenjem, a u ostalim slučajevima zaključkom.

URŽ je dužan donijeti zaključak ili rješenje po žalbi u roku od 15 dana od dana kada ugovorni organ kompletira žalbu, ali ne kasnije od 30 dana od dana kada primi žalbu od ugovornog organa.

Rješenje ili zaključak URŽ-a je konačno i izvršno.

Ako postoji više žalbi, koje se odnose na isti postupak javne nabavke, predsjedavajući URŽ-a može donijeti zaključak o spajanju postupaka, bez utvrđivanja postojanja bilo kakvih drugih uslova za spajanje postupaka. U tom slučaju donosi se jedno rješenje po žalbama u tom postupku javne nabavke. Rokovi se računaju od datuma prijema posljednje žalbe.

Protiv odluke URŽ-a ugovorni organ i učesnici u postupku mogu pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema odluke.

Ugovorni organ ili učesnik u postupku može podnijeti i zahtjev za odgađanje konačnog rješenja ili zaključka URŽ-a, zajedno s tužbom kojom se pokreće upravni spor.

Cijeneći javni interes i štetu koju bi odgađanje konačne odluke URŽ-a moglo izazvati, o zahtjevu rješava Sud BiH posebnim rješenjem, kojim odgađa izvršenje konačne odluke URŽ-a na određeno vrijeme ili do donošenja odluke suda po tužbi u upravnom sporu.

URŽ podnosi prekršajnu prijavu kod nadležnog suda za prekršaje, kada utvrdi da je bilo povreda postupka javne nabavke koje predstavljaju prekršaj u smislu odredbi ZJN.

U slučajevima kada nije bilo postupka po žalbi, Agencija podnosi prekršajnu prijavu kod nadležnog suda za prekršaje, kada utvrdi povrede ovog zakona koje su u njenoj nadležnosti.

TIJANA KONDIĆ

advokat

Diplomirala je na Pravnom fakultetu u Banjaluci 2006. godine. U Advokatskoj firmi Sajić zaposlena je od 2007. godine kao advokatski pripravnik. U Imenik advokata Advokatske komore Republike Srpske upisana je 2011. godine. Oblasti prava kojima se bavi su: kompanijsko pravo, koncesije, javne nabavke i tenderi, pravo građevinarstva, zaštita potrošača, zaštita od klevete. Član je Advokatske komore Republike Srpske.

Jezik: engleski

E-mail: tijana@afsajic.com

Telefon: 051/227-621, 051/227-620

MILICA KARADŽA

advokatski pripravnik

Diplomirala je na Pravnom fakultetu u Banjaluci 2012. god. U Advokatskoj firmi Sajić zaposlena je od 2014. godine kao advokatski pripravnik. U Imenik adv. pripravnika Advokatske komore Republike Srpske upisana je iste godine.

Jezik: engleski

E-mail: milica@afsajic.com

Telefon: 051/227-620, 051/223-635

Advokatska firma "Sajić" je ortačko društvo Banja Luka osnovano 2003. godine sa sjedištem u Banja Luci.

Bavimo se gotovo pretežno građanskim i privrednim pravom. Pružamo pravne savjete iz svih oblasti prava, zastupamo klijente pred svim sudovima i državnim institucijama u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, učestvujemo u pregovorima sa stranim i domaćim pravnim i fizičkim licima, dajemo mišljenje i preporuke u vezi sa primjenom propisa, i sl.

Naš tim broji 20 zaposlenih, od čega je 6 advokata. Svako od nas se specijalizuje za samo nekoliko užih pravnih oblasti, što nam omogućava da našim klijentima pružimo vrlo kvalitetnu, profesionalnu uslugu.

Usluge koje pružamo u oblasti **Javnih nabavki** su pružanje savjeta u vezi sa zakonskim i podzakonskim propisima iz oblasti javnih nabavki, pružanje savjeta u vezi sa tenderskom dokumentacijom, podnošenje prijave za učešće u postupku javne nabavke, zaštita prava učesnika u postupku pred ugovornim organom i Kancelarijom za razmatranje žalbi, sudski postupci povodom javnih nabavki.

